

L'Esquella de la Torratxa

Any XLV Número 2277 15 cèntims = Atrassats, 30

EL FUTBOLISME DE CARRER

—La bubònica no em fa tanta por com una pilota mal engegada.

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

TEMPORADA
d'hivern
1922

Exposició permanent de les últimes novetats
Trajos a mida des de 115 pessetes
Gabardines » » 90 »
Immens assortit en gèneres del País i anglesos

Tenim que vetlla per a
un Angel aliviar el dolor
humà

Contra la magulladura i el dolor d'una caiguda; contra els sofriments del cansanci muscular; contra l'infern en vida del reumatisme; contra tot ço que sigui dolor físic, l'àngel tutelar porta

LINIMENT DE SLOAN

Penetra sense massatge: Cura

a l'acte: Tingueu sempre

UN FLASCÓ A CASA

El venen tots els
apotecaris

Linimento
de Sloan **MATA DOLORES**

GASTROL
★ MIRET ★

Muy eficaz contra las enfermedades del ESTÓMAGO e INTESTINOS.
DE VENTA EN TODAS PARTES

Soler i Torra Germans BANQUERS

Rambla d'Estudis n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia

Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

Gran Restaurant VILA

Passatge del Crèdit, 5 i 7 (Carrer Ferràn) Barcelona

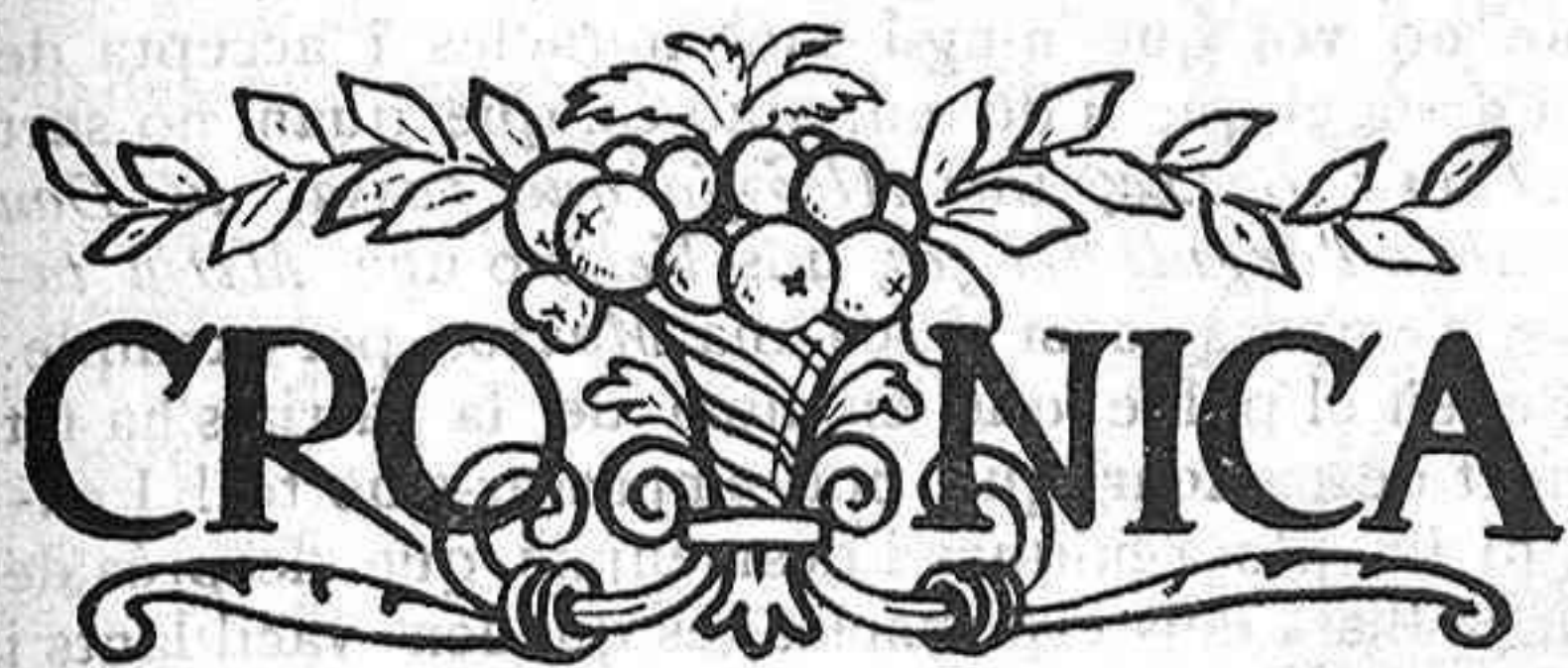
Abonaments mensuals

75 ptes.	60 coberts	(3 plats, pa vi i postres)	
99 »	60 »	(4 » » » »)	
150 »	60 »	(4 » » » »)	gelats i en-curtits)

COBERTS

2'75	4 plats,	mantegat o flan	} Vi comprès
3'75	4 »	últim pollastre rostit	
4'50	5 »	» »	

SALÓ PER A BANQUETS

Les revistes argument

Quan s'obra la temporada teatral, es reserven sempre dos teatres: el «Liceo» i el «Principal», el més serio i el més alegre, el més vell i el més jove. Es com una processó. Desfilen, primer, els teatres menors, els del Paral·lel; després, els teatres seriosos, els del centre, i finalment, el «Liceo» i el «Principal», com dues custòdies. L'una és la custòdia de la música; l'altra, la custòdia de la dansa. L'una és portada per una Walkiria; l'altra per una «girl».

Entre el «Liceo» i el «Principal», hi ha, ultra d'aquesta, una altra diferència, que al «Liceo» sempre sabem lo que faran, i al «Principal» sempre ignorem lo que veurem. Música alemanya, italiana o francesa, tots els filarmònics l'han sentida, als concerts, a la banda municipal i al piano de la veïna. La música, com certes dones, sembla que és més bona com més coneguda. En canvi, ningú sap lo que faran al «Principal». Els diaris no diuen res. Els «corridos» no van als assaigs, esperant el dia de l'estrena, perquè així podran, a la fi, fruit d'una virginitat. Nosaltres mateixos, poguent-hi anar, no hi anem, i tots esperem el dia de l'estrena de *Cri-Cri*, com esperàvem la de *Oh, la Revue!*, o la de *Chóffer, al Palace!*, com uns nens que volen tenir la sorpresa completa. Així els trucs, seran més trucs, la música més nova, i les dones se'ns apareixeran amb l'esplendor del seu desnú, com unes Venus nocturnes. En el «Principal»—avui divendres—hi ha un misteri. El misteri de la resurrecció de la carn.

Hi ha, també, lo que podríem nomenar l'Internacional de la carn. Les revistes del «Principal», *Cri-Cri*, com les altres, són una mena d'al·legoria de la Societat de Nacions, però sense camisa. Hi ha l'Anglaterra, mostrant les cames; hi ha la França, ensenyant el pit; hi ha l'Espanya, exhibint les cames; hi ha fins la Rússia, perfectament bolxevic a l'escenari, com a la vida, sense tenir res... L'unitat immoral d'Europa, va seguint un ritme de «fox-trot», o de «shimmy»,

units tots els pobles per l'alegria de ballar i de mostrar la línia sense escrúpols. De totes les Internacionals, l'Internacional del «Principal» és la més ferma de totes les Internacionals que's fan i es desfan.

Nosaltres ens estimem aquestes revistes del «Principal» perquè además d'internacionals, són catalanes. Les crien a París, però s'arrelen a Barcelona i no poden aclimatar-se a Madrid. Per què? No ho sabem, però les revistes que ens encisen a Barcelona, a Madrid els hi desplauen. Per això les revistes del «Principal» además de revistes són arguments catalanistes. «Veuen?—diem als forasters.—Això tan agradable, tan luxós, tan europeu, a Madrid no agrada». I afegim: «Es que som distints, és que no ens podem entendre, i si no ens podem entendre davant d'una revista amb vuitanta dones, figureu-se lo que serà amb lo altre, figureu-sel»

PARADOX

Lo relatiu

Quan arriba la primavera, el poeta López Picó edita un llibre. Quan arriba l'estiu, en fa un altre. Quan cauen les fulles, cau, també, un llibre d'En López Picó, i al desembre, coincideixen els presents de Nadal, amb els presents d'En López Picó. Quatre estacions, quatre llibres.

El llibre de tardor, ha estat el llibre d'Itàlia, d'un viatge a Itàlia que va fer el poeta. Immediatament els elogis han seguit al llibre, elogis tan efusius que a *La Publicitat* aparegué un article titulat: «Itàlia i En López Picó».

No és que En López Picó no sigui gran, però tant com Itàlia! I es veu que sí, segons *La Publicitat*, que és tan gran Itàlia com En López Picó i viceversa. Però algú, comentant aquest títol, va dir:

—Això de «Itàlia i López Picó» me fa recordar el lletrero d'un Hotel de Brussel·les que deia: «Hotel de l'Univers i de Suècia».

Els filarmònics

Concerts de Música de Camera, de l'Orquestra d'En Casals, dels Amics de la Música, de la Barrientos i la Wanda Landowska. Concerts per a tota la sensibilitat

i per a totes les escoles. Barcelona, sembla una ciutat alemanya.

I aviat el «Liceo». La llista de cantants i d'obres es va articulant, i En Mestres barreja noms i la Junta del «Liceo», l'imita en la barreja. Els senyors liceistes, ho examinen tot i ho discuteixen tot.

Un d'ells, persona d'alta posició a la Junta del «Liceo», està ja tranquil perquè en la llista d'obres no hi figura *Fidelio*, d'En Beethoven.

—Que hi anirà el *Fidelio*?—ha preguntat.

—No!

—Millor!—ha respost.—Aquest Beethoven era un modernista.

Històric. Rigurosament històric. Quan aqueix senyor formà part del Municipi, com a regidor regionalista, el feren de la Comissió de Cultura.

On anirem aquesta nit?

La tardor s'afua cap a l'hivern. Han obert tots els teatres, menys el «Liceo». «Principal-Palace» brilla com un sol en la nit. Les societats de concerts ens ofereixen música exquisida... Això vol dir que la ciutat viu, que la ciutat bull.

De diversions, atraccions i espectacles n'hi ha per a tots els gustos. L'amic de sentir parlar català al teatre—que no és lo mateix que l'amic del teatre català—pot anar, avui per avui, a *La Monyos*, a la *La gata maula*, a l'«Español» a veure els d'En Santpere, al «Romea», al «Tívoli», al «Comedia», de Gràcia, i no sé si en algun lloc més.

I encara direu que el teatre català és mort? Mai tan viu com ara! Llegiu sinó el següent vers que un estimat col·laborador nostre que firma amb el pseudònim de «Athis», ens ha enviat recentment i que nosaltres inquirim en aquesta secció per a fer-lo lluir més:

DE TEATRE CATALÀ

En tenim un a cada cantonada
i diem que està en crisi i no té vida.
O diem convençuts una mentida
o adoptem una *pose* exagerada.

A l'«Español», fa català En Santpere!
Al «Tívoli», En Bergés té la paraula!
A l'«Apolo» van fent *La gata maula*
i al «Romea» no es queden endarrera!
La Monyos continua essent posada
pesi i tot a la crítica severa,
i En Pep Marqués, fent el pagès, altera
la gent que atrau al Nou cada vespradal
En el «Victoria», *Pim, pam, pum*, presenta
L'emigrant, *Segadors* i *Maquinista*.
Això dona la vida a la Revista
bo-i fent-la interessant i consistenta.
No hi ha dret a queixar-nos, plora-miques
i a atacà a tort i a dret bo-i fent el savi!
Qui d'entès sobre els altres se'ns alabi
que ens presenti les obres més boniques!
El poble vol la llengua catalana
i ho demostra assistint als espectacles!

No vol pas que ningú faci miracles
i accepta lo que hi ha de bona gana!

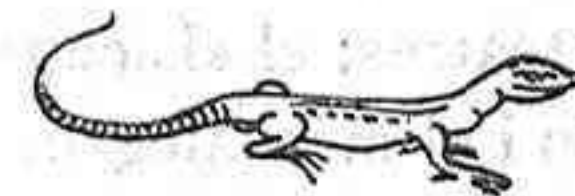
No volguem repetir-nos la mentida
de què el nostre Teatre no té vida!

ATHIS

L'amic «Athis» no pot ésser més convincent: El poble no vol que ningú faci miracles i accepta de bona gana el que li donen, això és, que quan no surt una *Terra Baixa*, una *Alegria que passa*, un *Don Gonzalo o l'orgull del gec*, uns *Vells* o una *Mitja taronja*, s'empassa com si res una *Monyos*, per exemple.

Beneït el poble que en nom de la pàtria s'ha fet tan fort de paladar que pot empassar-s'ho tot! I encara hi ha plora-miques i desmenjats que després de llegir la llista dels espectacles, es queden vacil·lants i comencen a rumiar: «On anirem aquesta nit?» ...I per fi es tanquen a casa amb un llibre d'En Verdaguer o d'En Maragall a la mà!

Planyeu-los an aquests, són uns desgraciats!...

La Jordi a «Medrid» (?)

Corrent d'una a l'altra banda de la *corte* en busco de notícies sensacionals per a poguer transmetre, reba la confiança d'un *affaire* teatral que farà més soroll que'l discurs de don Alexandre a la terra dels canaris. La protagonista d'aquest diguem-ne *tinglado*, és l'artista *vodevillesca* Elena Jordi, i a ella em dirigeixo per a poguer ésser el primer en donar la notícia.

Dona Elena em reb en el quarto del seu hotel, abillada amb pijama, i fumant un egipci; el seu semblant és del tot tranquil; al veure'm, em dirigeix els impertinents, m'invita a seure i comença l'interviu.

—«El aplazamiento continuo de mi debut és *dabido* a los muchos *enamigos* catalanes *ca* tengo en la *corta*».

—Vostè ho creu?...

—«Que si lo creio?... Han buscado todas las *trequinuelas* para que no pueda enseñar a los *medrileños* las muchas camisas que *poseio*... pero le aseguro que esto *trayerá* cola y se hablará fins al Congreso, ya que *ma uela* que Cambó me ha *metido* la proa. Pero yo soy una mujer con *regaños*, capaz de dejarlo en calzoncillos en la mismísima puerta del Sol».

—Però vostè no té un director artístic o persona que's cuidi del seu negoci?

—«Ya lo creio, al *aplaudido* escritor *fastibo*, Joaquín Bleda».

—Belda vol dir?

—«*Menu*, si que mira prim».

—I els artistes contractats, què li diuen de tan aplaçament?

—«Qué me *disan?* ia no *disan* nada, el sindicato *tiena* la palabra, y a mi ma van a *decar* sin una *peceta*».

—Però vostè creu debutar dintre de poc?

—«Ya verà el *creierlo* no cuesta nada, *ave* de debutar lo *veyo* un poco *lecos*, pero el *teyatro* *Bena-venta* se abrirà *pesa* a *quien pesa* y a *quien repesa*».

—Li agrada Madrid?

—«Que si [ma gusta, ma *tiena* loca, esto es un

verdadero pereiso. Una reciba atencions y alagos de todas y por todas partas, aquí no es como Barcelona que la quitan el palleco los enemigos, y no están contentos hasta que no la ben a una sin camisa. Aquí dan tota clase de facilidades al artista que bala y no li ponan cap entropieso para que pueda desarrollar sus planes artísticos».

—Amb això té raó, o sinó en vostè té la mostra.

—«Justo».

—I lo del casament amb el chóffer?

—«Fentesías, novelas de reposteros; a mi, al final, estas cosas del chóffer me hacen un bombo que es lo que ma combiene que ma bombeyen.»

—I del accent què li diuen?

—«Ma paresa mantira que me haga esta pregunta, ya deu ver que no se ma conose, aquí todo el mundo ma toma par endeluzo. Saba lo que sa ma indigesta?»

—Què?

—«Pues las setas».

—Dona no en mengi.

—«Por Dios, si no quiero dasir els bolets».

—Perdoni.

—«Pardonado».

—Vostè pensa venir per Barcelona?

—«Nunca más. He probado la agua de la Cibelas y aquí ma quedo. Se acabó para mí la escudella, ma moriré comiendo el típico puchero».

—Donya Elena fins una altra i gràcies de la interviu.

—«No hay da qué. Saba que ma tiene a sus órdenes en todo y por todo, mandar».

—Gràcies.

—«Racuerdos a los de la radanción».

—Gràcies, serà servida.

Això és lo que'm diu la genial actriu, i així ho trasmeto després d'haver-li llegit les quartilles.

VALOR

ELS BOLETS

— Per una temporada tenim resolt el problema de les subsistències!

— I el de les cases barates!

murs contra el mistral, després enfilant-se per les carenes, després a la pampa romana, i per fi, als jardins de Villa d'Este, on els xiprers són ja monuments, obeliscs immensos de verd fosc, fites immenses i llegendàries.

Sortint de la terra dels plàtans, dels *vulgaris* plàtans urbans, i de les acàcies de bola, aquest arbre que devia nàixer al Putxet o a la Bonanova, i que les juntes ferroviàries, els van acceptar oficialment per a plantar-lo a les estacions, al veure els xiprers d'Itàlia, sembla que donguin al paisatge un tal segell de noblesa que un es diu: «Ja no som a Sans; la terra que sap guardar el prestigi d'aquest arbre, no és terra de menestrals; encara guarda les arrels de la seva vella noblesa.»

Perquè a Espanya, al pobre xiprer l'han volgut arreconar, i tallar, i exterminar, dient que recorda els cementiris. La terra on els seus habitants han pensat més en la mort, no volen ni recordar-la amb lo que creuen arbre dels morts. Sempre pensar en l'altra vida, però no admeten la recordança. Pensar-hi a la darrera hora, però que ni un arbre els cridi

::: GLOSSARI :::

Des de Itàlia

LA TERRA DELS XIPRERS

Xiprers i xiprers i xiprers. Des de Tarascó fins a Marsella, des de Gènova fins a Pisa, fins a Roma, i des de Roma fins a Tívoli; no ens deixen mai els xiprers: primer arrengrats a la via, després formant

en vida, i el xiprer que no té cap culpa d'aquest misticisme macabre, se'l llença arreu del paisatge com si fos una planta maleïda.

Si a Barcelona, per exemple, es vegessin rengles de xiprers arrengrats pels passeigs, com se veuen a Villa Borguesa, i Villa Daría i a Villa Panfili, la gent fugiria de la ciutat. Aquest bell arbre conscient, que és escultura i arquitectura, que sap lo que's fa i del modo que creix, que necessita per a arrelar-se el prestigi i la noblesa de moltes generacions; que dóna silueta al paisatge i sobirania an els jardins, que és el campanar dels arbres i la majestat de la plana; aquest arbre que sols s'aixeca en la calma i la solitud; sembla que no sigui d'adorn per la gent de les ciutats noves, i sobretot pels eixamples, ni pels «nous rics», ni pels propietaris a tant el pam o a tant el metre.

Per això el xiprer, an aquesta Itàlia, que així que enfonsa les arrels hi troba restes d'estàtua, i bocins de capitells; que en lloc de capes geològiques són crostes de temps passats i civilitzacions caigudes, s'enfila amunt com les columnes, que li donen la vida i la sava. L'home que planta un xiprer, no el veu mai alt ni majestuós; és un arbre generalògic del paisatge que han de gaudir les vinentes generacions; un arbre heràldic i hereditari, un escut verd an el casal; per això avui els pobles nous, que caminen a corre cuita i no miren al més enllà, no planten ni serveixen aquests arbres; són arbres de golfa que sols estimen els aimants de les relíquies; arbres que venen als encants, o els deixen per a pasturar als morts; arbres com les bigues que's corquen a les barbacanes dels casals rò-necs i polsosos.

Però Itàlia, pel seu bé, encara els guarda i els estima. S'han de veure els xiprers de Fiesole, els de l'Aventino, els del Palatino, els de Villa Adriana, els de Frascati i sobretot els de Villa d'Este, per a conèixer la majestat. Aquests darrers, sobretot, no tenen ponderació. Són campanars de vellut fosc, són fantasmes immensos del jardí, són obeliscs de verdor, són monstres de simetria, de proporció i d'ample bellesa, són els xiprers seculars d'aquesta bellíssima Itàlia. Els troncs puguen llisos com columnes i els capitells són la verdor que puja pariona als núvols, sense un dubte i sense una arruga; són arbres de voluntat, d'energia i consciència; i fins n'hi ha un que mort per un llamp que li va cremar el fullatge, encara aixeca l'esquelet, com desafiant al temps. És el xiprer dels morts que s'ha mort, però els altres segueixen creixent, com un rellotge que compta els segles.

Jo voldria que els jardineros que guarneixen els jardins de les torres de Barcelona, vinguessin aquí a veure exemple. Potser el nostre Tibidabo i el nostre Montjuic, i els nostres parcs, un jorn tindrien silueta. Potser els xiprers no donarien tanta ombra com els plàtans, però tindrien molt més prestigi.

TELO ENLAIRE

LICEO

La temporada oficial d'hivern del nostre primer teatre, s'inaugurarà el 16 de novembre.

Obrirà la temporada la famosa òpera de Mursoorgski, *Boris Godounoff*. També durant la temporada ens deixaran sentir *Mestres Cantors*, *Les Noces de Figaro* i *Tristany i Isota*.

S'estrenaran les òperes *Marianela*, música del mestre Pahissa, per la que pinten esplèndid decorat els mestres Vilomara i Alarma; *El Príncep Igor*, de Borodin, i *Monna Lisa*.

Han vingut contractats els millors cantants i els mestres directors més cèlebres. No cal dir doncs que la temporada serà una de les més esplèndides.

ROMEA

Dimarts tingué lloc l'estrena de la comèdia en tres actes d'En Josep M.ª de Segarra, *Matrimoni secret*.

La fortuna aquesta vegada no ha volgut fer companyia al vigorós poeta que, de no coneixe'l com a tal, francament poc favorable a ell hauria sigut la nostra opinió.

Certament que és bella cosa reflexar a l'escena la realitat de la vida. Però no ho és al nostre entendre portar-la fins els límits de la inconveniència, car d'altra fairsó no poden ésser titllats els mots que el senyor Segarra posa en boca dels personatges de *Matrimoni secret*, «pets» i «bandarra» i altres coses per l'estil.

Teatralment l'última producció de l'autor de *Dijous Sant*, és de poc interès, o més ben dit, de cap interès. Creiem amb tota sinceritat que no és pas aquest teatre el que té d'omplir de glòria el nom d'En Josep M.ª de Segarra.

La interpretació, deficientíssima. Rebi el senyor Montero, en representació de tots, el nostre sentit pèsam. A l'Ateneu del barri, francament, hi ha xicots que ho fan millor.

NOVEDADES

Reforçat el programa per un seguit de debuts que's fan la competència amb això d'ésser espeterrants, la temporada de circ eqüestre marxa immillorablement.

XARAU

—Legionari, més que legionari!...

Entre els últims debuts, cal citar a *El Gran Leopoldo*, equilibrista que és capaç de ballar un tango la punta d'un palillo.

Els *bravos* del senyor Manzano segueixen fent de les seves i tothom content.

TIVOLI

Continua representant-se amb èxit el *Don Joan de Serrallonga* i avui s'estrena *La festa major de Villafloreda* del mestre Casademont.

PRINCIPAL-PALACE

Per a avui està anunciada l'estrena de la grandiosa revista *Cri-Cri*.

Tot lo que en sabem, ens fa creure que l'èxit serà esclatant, car la riquesa de vestuari i decorat construït per la revista *Cri-Cri*, veritablement passa de tota mesura i es ben segur que deixarà enrera a les presentades en temporades anteriors.

Esperem que la setmana vinent podrem comentar abastament l'èxit de *Cri-Cri*.

GOYA

El divendres passat En Morano estrenà *El honor de los demás*, drama en tres actes del senyor Tallaieche.

Segons tenim entès, es tracta de la primera obra d'aquest autor i per lo tant és prematur formar opinió sobre les seves condicions de dramaturg.

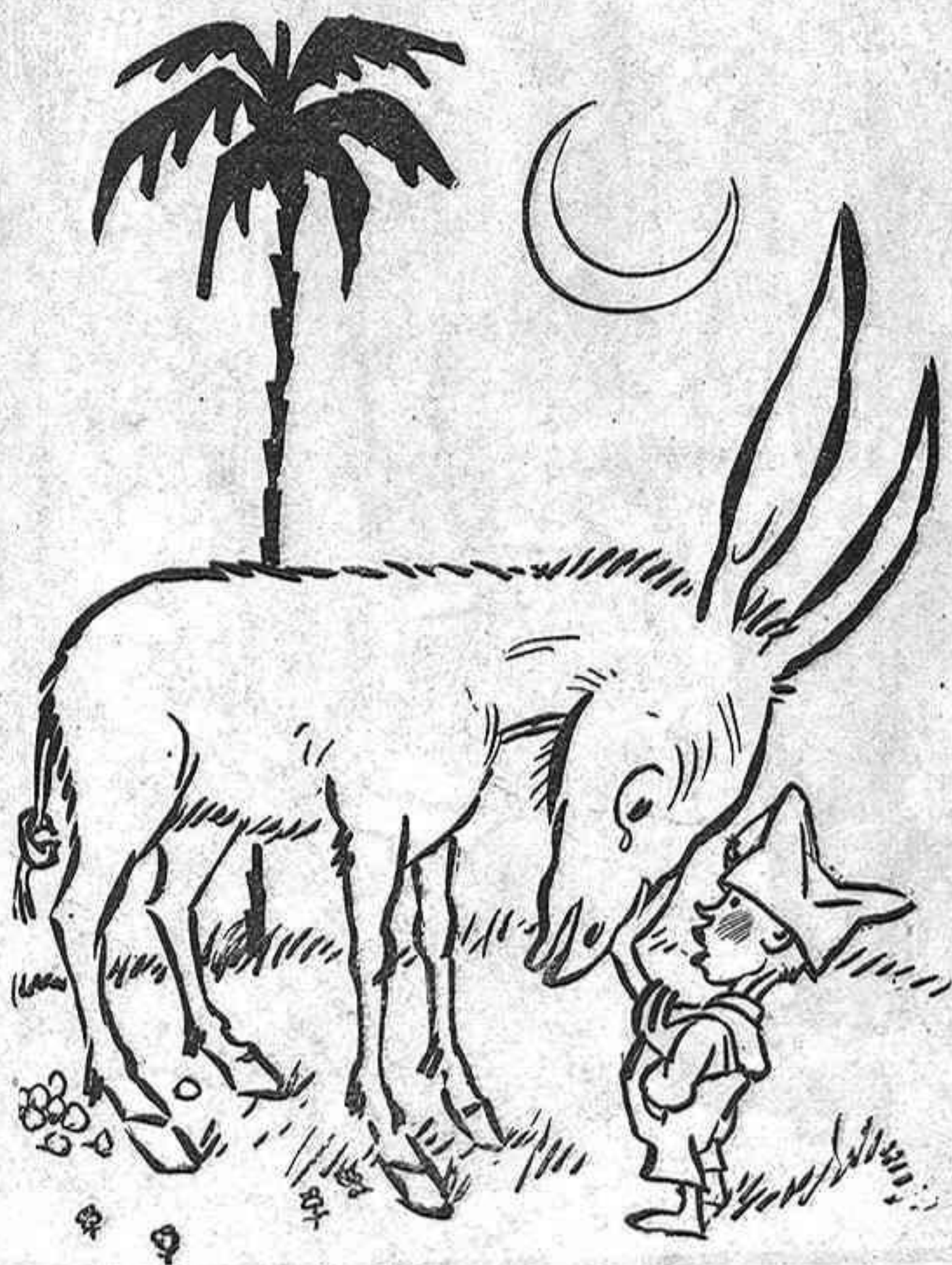
El honor de los demás, és fluixet i força arbitrari d'argument i desenrotllo.

El senyor Morano, d'un quant temps ençà sembla que amb llurs crits i espatarnecs vulgui espantar l'auditori. Els demás compliren.

POLIORAMA

Seguint la seva costum, els d'aquesta casa procuren acontentar el seu nombrós públic servint-li coses conegudes potser perquè segueixi aquell refrà de val més boig conegut...

Han reprès les boniques comèdies *El Infierno* i *El Centenario*, que han obtingut l'èxit de sempre.

— Jo estic pels burrets morescs!

Avui estrenaran l'humorada en tres actes i vuit quadros, *Si fué don Juan andalus!* En parlarem.

ESPAÑOL

De Pares a Fills, vodevil traduït del francès per E. Guillot i J. Robert és l'obra d'èxit que ha reprès últimament la companyia Santpere.

Estava anunciat el *Don Juan Tenorio* i suposem que an aquestes hores ja farà de les seves.

En estudi hi ha *L'ombra de Montjuic*, d'En Vallmitjana, i *La Sevèra*, obra mestra del gran escriptor portugués Juli Dantas.

COMICO

Tota la setmana *Tenorios*, el vell i el nou i més n'hi haguessin que an aquesta casa no vé pas d'un *tenorio*. I és que saben fer-ho No cal pas anomenar-los un per un. Tots els de la companyia Rojas-Caparó compleixen i en quant a la presentació no hi ha res que demanar.

Per a aviat anuncien l'estrena de l'obra de gran actualitat, *El Cabaret de los venenos* d'En Capdevila i Tubau, que suposem serà un èxit dels grossos. Per a més endavant el simpàtic Guillemany ens reserva grans sorpreses.

COMEDIA

Diumenge posaren en escenà la bonica comèdia d'En Ferrer i Codina, *La Suripanta*.

Es distingiren en la interpretació les senyores Callejas, Monasterio, Guart i els senyors Adrià, Trull, Nolla i Fornaguera. Els demás, molt bé.

TEATRE ESCOLA

Demà vespre tindrà lloc l'inauguració de les vetllades teatrals Gener-Conti, posant-se en escena una comèdia d'En Pous i Pagés i *La cançó dels catalans* d'En Víctor Mora Alsinelles.

MUSIQUERIES

Orquestra Pau Casals.—Dijous va fer vuit dies tingué lloc el segon concert de tardor. El Palau de la Musica Catalana es vegé ple d'un públic escollidíssim.

Omplien el programa, *Oberon*, obertura de Weber, obra ja sentida moltes vegades però que sempre s'hi descobreix un nou caient; *Quatrena simfonia en mi menor* de Brahms destacant-se d'aquesta superba producció, el *Andante* d'una melangia còrpedora *Egmon*, obertura de Beethoven, sublim ella, perfecta la seva execució i *Don Quixot*, de R. Strauss, variacions fantasioses sobre un tema de caràcter cavalleresc que palesa magistralment el caràcter d'aquest music. L'orquestra, com sempre, quedà a l'altura de l'eminent Pau Casals.

Ahir tingué lloc el tercer concert i per a diumenge a la tarda hi ha anunciat el quart.

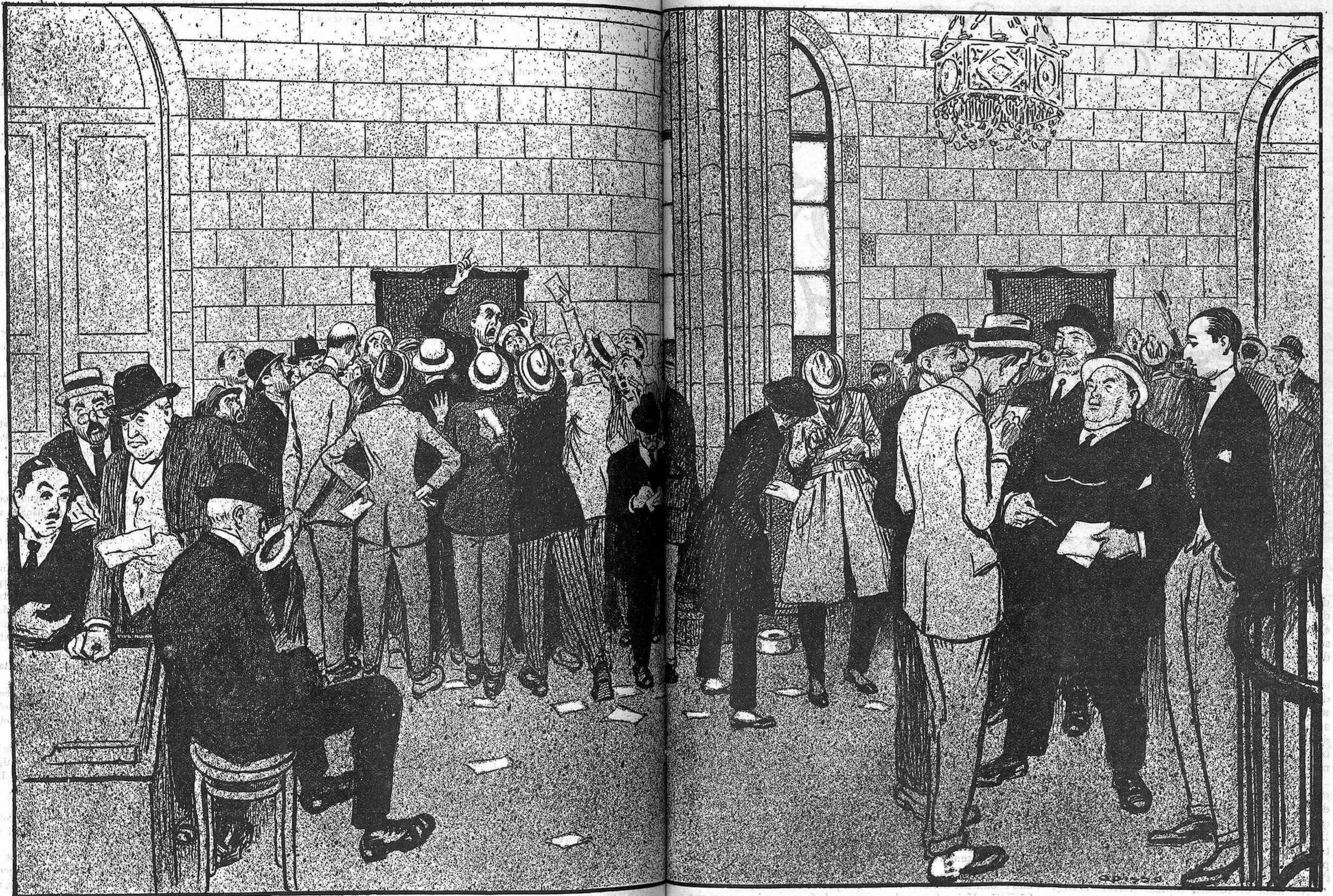
Associació Intima de Concerts.—Demà passat, diumenge, en el hostatge d'aquesta associació, la violoncellista Judith Bokor, acompanyada del pianista Alexandre Vilalta interpretarà obres de Ariosti, Gluck, Bach, Schumann i altres. En parlarem.

Palau de la Música Catalana.—Per al dilluns i dies 4 i 7 de Novembre, hi ha anunciats tres grans concerts de musica antiga a càrrec de la eminent cantatriu Maria Barrientos i Wanda Landowska, clavicembalista.

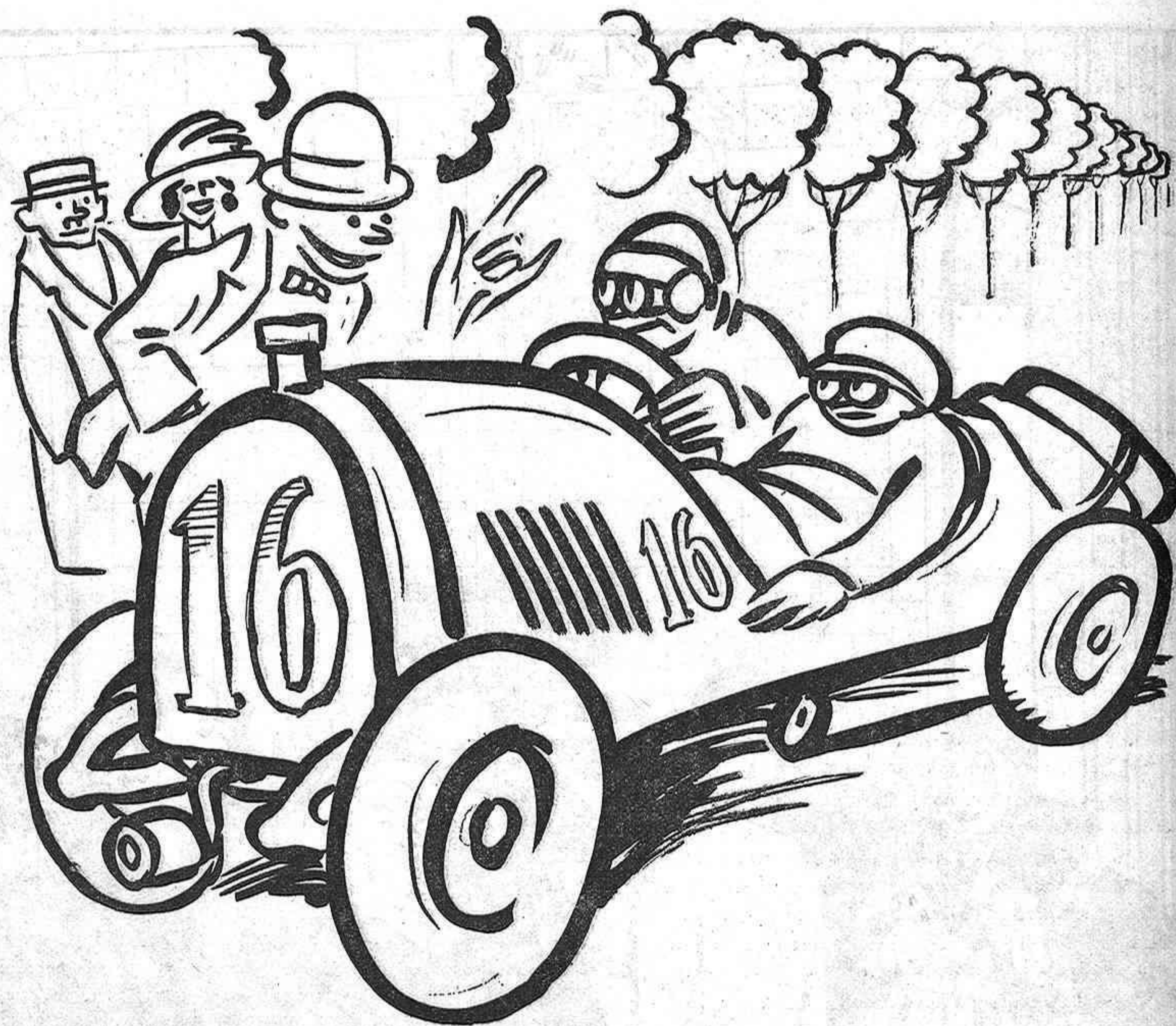
Tot fa preveure un gran èxit.

Orfeo Gracienc.—Diumenge tingé lloc el recitat de cançons a càrrec de la notable cantatriu Pilar Rufins acompanyada del pianista Joan Molinari.

Un escollit nombre de cançons nacionals i estrangeres ens donà a conèixer palesant les condicions excepcionals d'aquesta cantatriu que uneix a un perfecte coneixement de la musica, una ductibilitat envejable.

El capitalista calla i no se'l veu. El corredor ta com la nou: com més petit, més enrenou

PENYA-RHIN

— Falta gaire per a arribar a Tarragona?...
— Si aneu a mil per hora, cinc minuts.

Instantània

Un 16. Curull, però no tant que no em permetés d'anar decentment assegut, sense necessitat ineludible d'oferir el seient a algú. Val a dir que ningú dels que estaven drets es mereixia aquesta atenció. El seient solament s'ofereix a persones de les quals és plaent d'ésser-ne remerciat...

Pel demés, en aquella avinentesa dubto molt que m'hagués decidit a abandonar el meu lloc. Sense tardar més diré que al recó extrem, oposat al meu, seia una gentil figura que era objecte de la meua tàcita admiració; tàcita fins on permetia la situació i el veïnatge. Car, per bé que cap mot sortís de la meua boca, els meus ulls, en canvi, prou clarament deien el meu embadaliment.

Era una dona formosa de no dir, vestida elegantment, a l'ensems que honestament (car és possible d'assolir aquest doble fi) i d'un posat, a més a més, que colpia per la seva seriositat xamosa i natural. Portava un capell que no necessitava, com tants d'altres, d'ésser gros per a amagar lletgeses o per a inspirar interès immoral. El seu perfil s'oferia, nu, a l'esguard de tothom.

No duia arracades: aquest darrer vestigi d'uns temps ignominiosos de servilisme i esclavatge. Les

seves mans no pretenien tampoc de servir d'aparador de cap joieria: tan sols una anell d'art antic ornava un dels seus dits... dits minços i rosats. Era l'únic joell obirador... tret de dos ulls bells i clars que eclipsaven en beutat i esclat al brillant més preuat. Ah! aquells ulls sobretot, m'havien encisat per llur magnificència... i llur esquerperia alhora. Car, malgrat les meves insistents insinuacions mudes, no havia pogut assolir la joia de veure'ls de fit a fit.

Si dic encara que la seva boca, petitona i vermella, d'una gerdor ullprenedora, sobrepujava potser encara la boniquesa dels seus altres encisos, hauré acabat el breu i groller esbós de ço que era causa del meu èxtasi, a l'ensems que la meua resistència a abandonar el seient.

El fet és que el tramvia s'atansava al terme del seu recorregut i d'un moment a l'altre aquella visió angèlica s'esvairia com un somni. Els seus ulls, aquells ulls que tan entestadament sotjaven enllà, sempre enllà, qui sap on, no em farien la mercè d'una sola llambregada, abans de desaparèixer segurament per sempre més?..

De sobte feu signe al cobrador i s'alçà. Caminava mig temorenca, defensant-se dels sotraqueigs violents del cotxe, però bella, encisadora en mig del seu torbament deliciós... Passava ja davant meu, quan...

Vaig cloure els punys amb força i vaig mossegar-

me els llavis fins a sagnar; però no vaig fer cap exclamació... El cor m'esbategà amb joia, i la dolor passà desapercebuda al costat del meu goig... Car ella, ineludiblement, inexorable, *hagué* d'esguardar-me (aquells ulls!), i, oh, angels!, *hagué* de fer-me un petit somris excusador, divinal...

Vaig tenir claror al cor per quinze dies. No l'he vista mai més. Per què no vaig baixar del tramvia? Per què no vaig seguir-la? Ah! Perquè davant d'una dona hermosa el que és una mica poeta es queda extàtic i la deixa fugir? Un *corrido* hauria corregut a empaitar-la!

R. F.

ELS DEPORTS

FOOT-BALL

Campionat de Catalunya

Veritablement això del futbol s'imposa, i sinó la prova la tenen en que cada dia hi va més gent a veure els partits. Ara, amb motiu de disputar-se el Campionat de la nostra terra, cada diumenge hi han unes batusses que ni la presa de... Alhucemes.

Barcelona-Avenç.—Aquests dos equips jugaren un partit més bonic que una bala de vidre, però com que els barcelonins varen tornar pels seus «fueros», no permeteren que els andreuencs guanyessin i per a evitar-ho l'Alcántara feu tres *goals* més caios que la Bertini fent pel·lícules. En Gracia també en va fer un, per cert que aquest jugador ens feu una jugadeta que'n podríem dir del cocodril. Que hi torni una altra vegada, perquè ens va agradar molt.

En Bruguera tingué ben poca feina, va anar per la que va fer al matí, veritat noi?

En Surroca ens demostrà que's pot ésser mestre de lletres i de la pilota.

Per part de l'Avenç, direm que els simpàtics jugadors feren tot quan pogueren per a millorar la seva sort.

Unió-Europa.—Davant d'un públic molt nombrós es celebrà aquest partit, que tingué l'alicent de fer-nos estar amb l'ail al cor. Els europeus, que's veu que aquest any tenen ganes de donar

sustos, començaren amb molt de gas, logrant tres *goals* que ja els hi assegurava la victòria i que foren entrats per En Pelaó i En Juliá amb molta traça.

En Sancho prou cridava, però una cosa és cridar i una altra és fer joc pràctic, i ahir l'Unió estava de males i davant de l'Europa res pogueren fer. Fins si no és per En Sala queden «sabaters».

En Bordoy va anar una vegada per terra que semblava un peix, En Vidal no treia la vista d'un lloc de la tribuna, l'Artisus d'una mica més li fan un nas nou i En Cros espantant les criatures amb la seva cara, que sembla feta per En Gaudí.

I prou d'aquest partit! Ah!, l'Europa ja té quatre punts.

Español-Sabadell.—Després de jugar hora i mitja, quedaren com abans de començar, o sigui zero a zero, i és lo que deien els jugadors: «I per això hem treballat tant, no hi ha dret!» Nosaltres també ens ho sembla, perquè el que juga vol guanyar, ara que a vegades per més que s'hi faci res es pot lograr.

El partit sigué molt castiç, entusiasmant-se el públic davant les jugades dels dos porters, que varen treure totes les pilotes que pels seus voltants arribaren.

Espanya-Martinenc.—Mal dia tingueren els espanyistes jugant contra el Martinenc que és un equip dels que més prometen, doncs va endur-se'n els dos punts perquè va fer cinc *goals* per un que en va fer l'Espanya, que's veu que malgrat dominar els seus davanters no volen disgustar al porter. Tot són manies!

Badalona-Tarrassa.—Els badalonins lluitaren amb els nois de Tarrassa, guanyant aquests per dos *goals* a zero. Els esforços que feren els del Badalona de res els va servir davant del joc dels terrassencs, que vingueren a fer passar un mal rato als seus contraris i ho lograren.

BOXA

Segueixen amb gran èxit les vetllades de l'«Iris», i cada diu-jous ens donen uns programes per a deixar satisfet al més exigent, i això fa que els plens siguin a vessar. Se'ns ha dit que dintre uns dies En Taixonera i En Tusell ens faran saber unes noves que causaran gran sensació.

— En Peret Sáez ha fet un combat a Madrid contra En Max Rogier, deixant-lo fora de combat als 79 segons. Fou sorollosament ovacionat. Hem sapigut que els madrilenys se'ns volien quedar an En Peret. No sé pas que hi veuen!

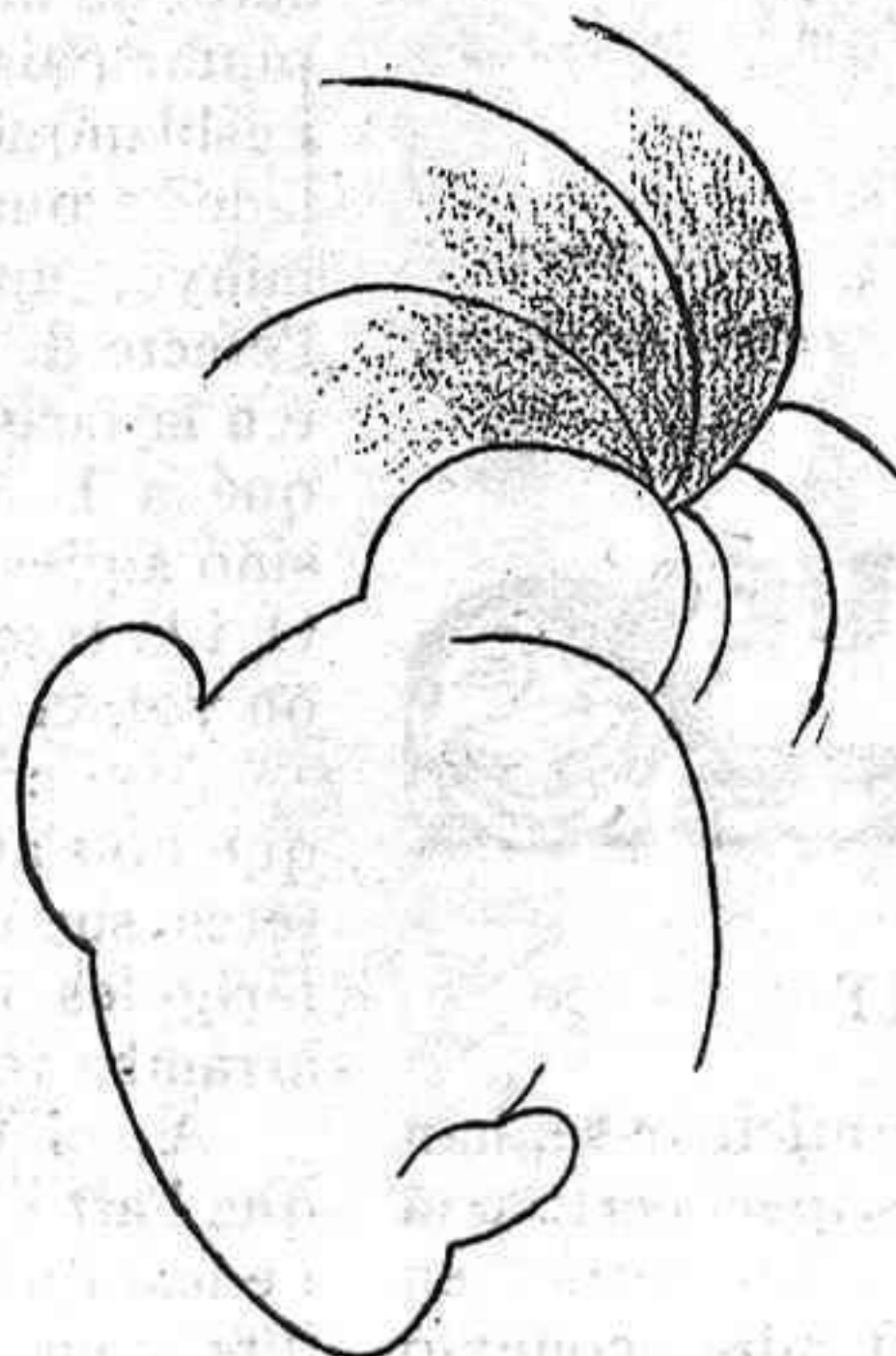
— Les matinals de «Novedades» han quedat sospeses per unes quantes setmanes.

I fins la setmana que vé.

NOLU>

Salvador Albert

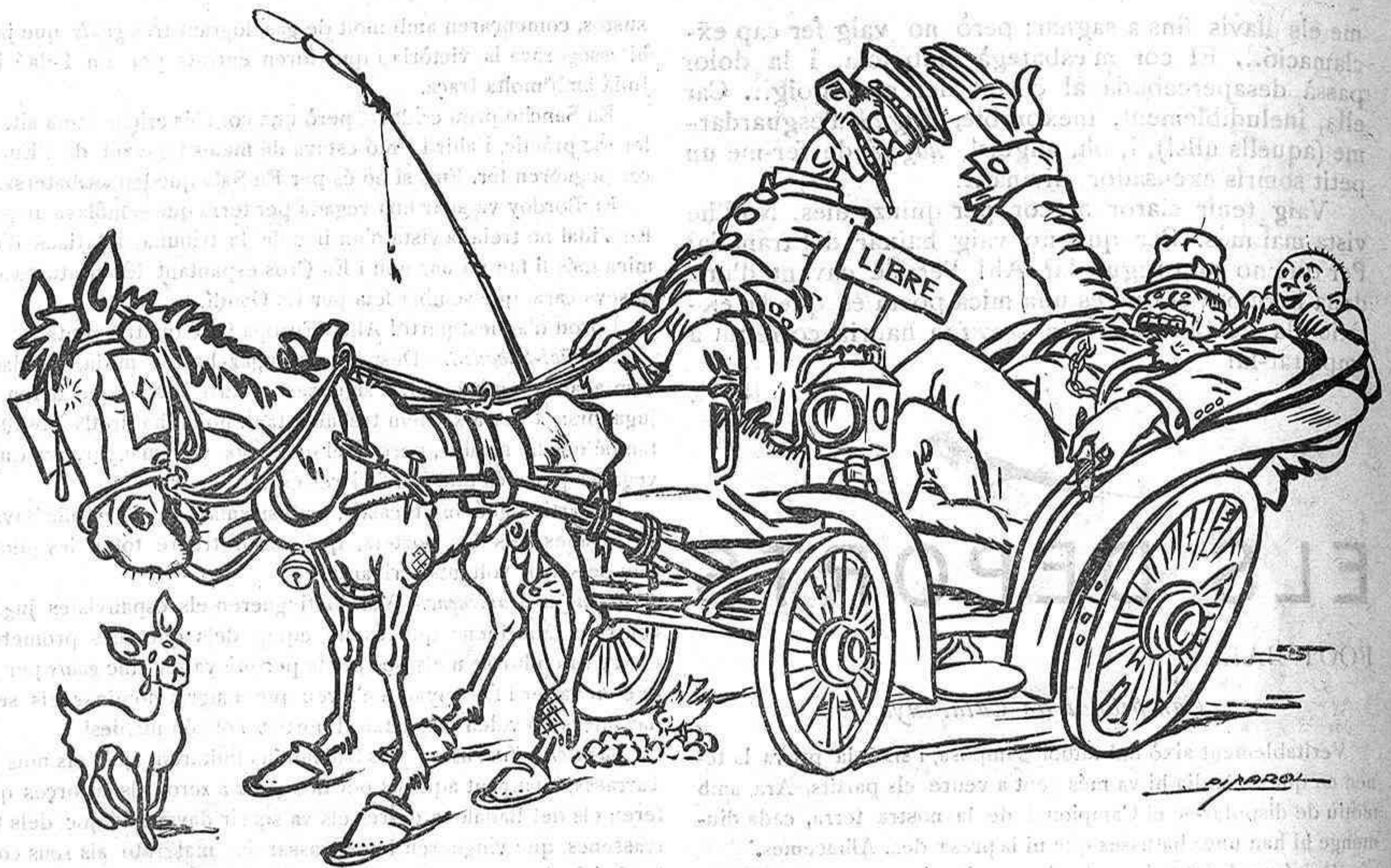

Joan Molero

Frederic Zaldívar

J. M. Casanellas

L'ACONTEIXEMENT DEL DIA

“Al nostre Rusiñol”

En els boscos i pràts plens de verdor;
en els camps ufanosos, plens de vida;
en paisatges, jardins, on hi convida
a passar-hi els tres mesos de calor;

Allí on es respira més frescor;
allí on tot és bell i quiet..., et crida
quasi sempre aquest art que, sent mentida,
es torna veritat amb el color.

Es pot dir, Rusiñol, que si no cantes
entremig dels teus arbres, flors i plantes,
fas cantà amb el pinzell escampant tintes
a aixams de russinyols en l'espessura...

El russinyol la canta la Natura;
tu, Rusiñol, en canvi, com la pintes!

J. BARBANÝ
(Pepet del Carril)

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

LES PLUGES I L'ART

Aquestes pluges tardorenques, en anticipar-se, han produït dos fenòmens ben diferents per cert: una avançada en la sortida dels bolets i un retràs en l'obertura de les exposicions d'art? Tindran connexió

—On van?...

—I ho preguntes encara? Al «Cri Cri»!

les dues coses? Aneu a saber-ho! El que sí està provat, és que plovent massa, els artistes es refreden, i refredant-se, no volen exposar, ni exposar-se a tornar-se'n a casa sense tocar estrena. Només els boletaires, joves i sense experiència, vull dir els artistes novells, s'atreveixen a plantar parada encara que plogui a bots i a barrals, amb el greu perill de que se'ls hi corqui la collita.

Aneu a les «Galeries Laietanes» i us convencereu de ço que estic dient; allí hi ha dues exposicions de pintures que semblen fetes a posta per a donar-se cops de puny. Allò és l'alfa i l'omega de la pintura.

L'un expositor, nomenat Cecili Guzman, ens resulta un artista de traça que ha resolt el problema de pintar paisatges sense color; les seves teles petitoies i esblanqueïdes semblen talment castanyes crues i pelades a punt de confitar; en canvi les obres de l'altre minyó, un valencianet que's diu Antón Aguilar, fan l'efecte de sengles coves de rovellons que encara porten la farum del bosc. Quina grapa, amics meus! Sort que a la mare naturalesa no li vé d'un tanto, que sinó aquest minyó fora capaç de deixar-la com nova. O, i la traça que té en copçar la llum i clavar-la allí on vol, el mateix que els arbres i les roques!

Així com el seu veí Guzman és un curt d'esperit que no s'atreveix a collir més que visions febles i notetes suaus i esmogides, com si diguessim menudes farigoles i tendres llacçonets artístics, l'Aguilar ho arramba tot, sac i peres.

A mi m'agraden força els xicots decidits i ço fa que l'art d'aquest jovincel m'hagi entrat per l'ull dret; i encara m'hi entrarà més quan deixi de pintar amb els dits, com ara fa molt sovint.

*
**

A «Cà'n Parés» hi ha exposat un retrat que està molt en caràcter amb els dies que corren. Es tracta de la vera efigie d'En Pepet Merino, gentil oficial de la Guàrdia Urbana, mapat per l'Arola i Sala, a corre cuita.

En Merino amb la seva guerrera de color vermell i aquell bigoti caragolat, sembla talment un veig gegantí que acabés de pendre forma humana, per art de bruixeria. I no en té pocs de miradors i de miradores, sobre tot...

Fa tanta patxoca!

C. ARBÓ

A Madrid, l'any passat, se va estrenar, amb molt èxit, una comèdia. A Barcelona s'ha estrenat, al «Español», la mateixa comèdia amb el mateix èxit que a Madrid. Però aquí ha passat una cosa més estranya: aquí l'autoritat ha prohibit l'obra, conside-

rant-la un insult a la religió catòlica. I doncs, que són budhistes a Madrid?

Que és gran Barcelona!

La setmana passada nostre estimat confrare *La Campana de Gracia* fou denunciat. El cos del delicte era un repic en el que es parlava d'una ploma d'or regalada a Santa Teresa. Nosaltres, com a gent de l'ofici, havíem fet unes petites variacions sobre la tal ploma. I es veu que vàrem caure en pecat. No contra la Santa precisament i menys contra la seva ploma immortal.

Mai hauríem cregut que parlant de plomes s'hagués d'anar tan en compte amb la ploma.

No hi ha com posar plom a la ploma per a no ésser denunciati. Nosaltres parlayem de plomes d'au i és clar, la nostra lleugeresa ha sigut castigada!

Al «Goya» han fet *El honor de los demás*. Ningú l'ha trobat prou bo. Aconsellem a l'autor que escrigui el *Honor propio*. Tothom el trobarà excel·lent!

Don Joan Pich i Pon en una assemblea que *La Cooperativa de Fluid Eléctric* ha tingut a Sabadell, ha parlat amb gran entusiasme de la electrificació de Catalunya. Però com Don Joan Pich és un home que ignora el sentit exacte de moltes paraules—sobre tot quan aquestes són tècniques - i és d'aquells que les claven

QUE ÉS GRAN BARCELONA!...

—Sobre tot de nit i quan no es troba la casa!

sense engaltar, no estranyariem que enloc de parlar d'electrificació hagués parlat—en mig del seu entusiasme—de la *electrocució* de Catalunya.

I qui sap si per una vegada a la vida hauria parlat en termes exactes!

En Pich va començar així: *Los que hemos luchado en la vida para escalar los puestos de relieve ciudadano...*

I que és hermós aquest començament! Aquest *escalar* és una confessió enternidora. Realment, creiem que en tot lo que ha fet En Pich hi ha l'aggravant de l'*escalot*!

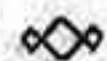
S'ha celebrat el primer Congrés nacional de higiene i sanejament de l'habitació. Si la primera mida no ha sigut trobar la manera de que els barcelonins no omplin els carrers i els patis interiors de fèrides escombraries, serà com si el Congrés no hagués fet res.

Però és lo que els congressistes diran:—No ens ocupem més que de l'habitació! Que és lo mateix que diuen els veïns que llencen brutícies als patis i als carrers:—La qüestió és tenir el pis net. Del demés, ja se'n cuida l'Ajuntament!

Que és com dir que no se'n cuida ningú.

Ha mort a Amèrica el music barceloní Josep Rodoreda que havia creat i dirigit la Banda Municipal de nostra ciutat. El mestre Rodoreda havia sigut popular aquí a Barcelona. L'ESQUELLA DE LA TORRATXA havia fet més d'una vegada la seva caricatura. Com a compositor, les seves obres passen de trescentes, entre les quals es compta l'himne a l'Exposició de Barcelona, amb la qual s'inaugurà la del 1888. Descansi en pau el music barceloní!

Triomfa l'Exposició d'art català a Amsterdam. El dia 30 es tancarà amb assistència de la reina Guillermina i el príncep consort. Periòdics i revistes alemanys parlaran de nostres artistes. El nom de Catalunya corre pel món i ja no solament amb motiu dels atemptats i de les bombes. Això és un consol i una esperança. Qui sap si s'acosta el dia de la nostra glòria pura, sense taques de sang!

Austria ha fet circular uns bitllets de Banc de 500.000 corones. que valen al canvi actual, unes 45 pessetes. Quantes pessetes deu valdre al canvi actual, la compra d'una opereta vienesa? Sembla això un *problema* dels que ens feien fer a l'escola, no és veritat? Hi ha qui resol aquests problemes amb una facilitat pasmosa. Una opereta vienesa? 3'50 pessetes. És veritat, per això, que l'art no té preu.

Dimecres 25 d'octubre de 1922

Efemèrida barcelonina!

Els generals Arlegui i Martínez Anido han sigut destituïts dels seus càrregos. Quan sabem la notícia, no som a temps a fer un llarg comentari. Si nosaltres disposéssim de les campanes de la ciutat, les fariem brandar com en dia d'aconteixement.

La Publicitat—vaienta i neta—ha dit que aquests dos homes funests han mort ofegats... ofegats en sang i en sopa.

Santa paraula que fem nostra.

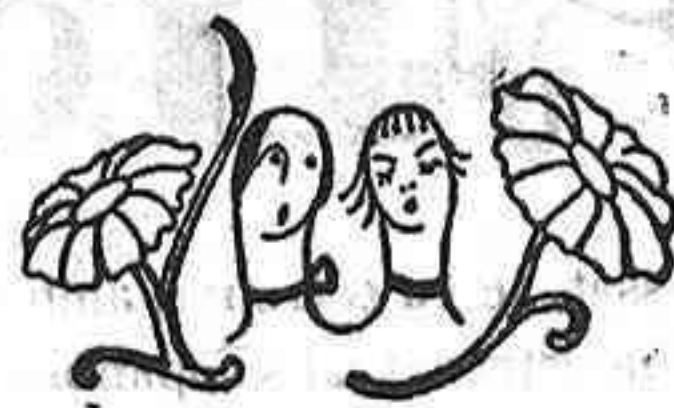
Un bon negoci

RECEPTA

Si agafeu unes cues d'arengada, uns quants trossos d'estora ben pudrits, tronxos de col, draps bruts, cargols bullits, palla de fems i cendra de bugada; pàmpols de cep tinguts a soleuada, desperdicis de llana ben petits, o bé aquell borriçol que surt dels llits quan la dona curiosa hi fa espolsada.

Si an el sol ho teniu dos jorns o tres i a la mola ho passeu, veureu després, si amb lo del mal olor no hi sou bellac, que us farà la fortor del bon tabac que ven a preu crescut, fent molts diners, aquesta bona gent dels estanquers.

BARTOMEU ROS I BUFINET

Respostes pagades

L'Avi: Contestant a la seva atenta, li direm que en pocs dies de diferència s'han rebut dos escrits firmats amb el nom de l'Avi. L'un d'ells venia en lletra de mà, l'altre escrit a màquina. Creient que eren d'un mateix autor, vàrem contestar en aquesta secció tal com vostè va veure. Ara el que caldria, doncs, és que vostè o l'altre Avi canviessin de pseudònim. Vostès diran. Els treballs dels dos estan bé i nosaltres els agraim. Esperem resposta.—Athis: Ja veu com honrem el seu vers.—Andresito: Anirà al número del morts.—Frederic Sala: Buscarem el seu treball i mirarem de publicar-lo.—P. Arenas: Tot lo seu s'anirà publicant.—Rafel Massip: Publicaré aviat els seus dos treballs que estan molt bé. El felicito pel premi guanyat i per lo altre. Dins de poc li escriuré particularment.—Santiago Boi: Anirà, gràcies.—J. Vidal Jumbert: Els dos de vostè també.—H. Gil: Vostè ens hauria d'escriure les coses més clares: devegades no l'entendem.—Mata: Anirà.—Francisco Gonzalez: publicarem el dibuix.—Rosajoaquin: Són molt defectuosos els seus versos.—M. Valls: No està malament el seu vers, però són coses aquestes que sols interessen a l'autor.—E. Plana: Ho publicarem una mica arranjat.—A Fargas i Batlle: Els seus versos són fluixets. Això dels versos, o fer-los molt bé o no fer-ne. Provi la prosa.—Joaquim M.ª de Arce: Els versos de vostè estan millor i mirarem de publicar-los.—Fidel Grifol: Comprens la seva impaciència. Pensi però que devegades la correspondència se'ns acumula de tal manera que cal fer esperar dues i tres i més setmanes als nostres col·laboradors. Llegiré els seus treballs amb atenció i li contestaré en el pròxim número.

Queda bastanta correspondència per a contestar.

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

La próxima semana se pondrá a la venta el popular libro

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-enciclopedia de la vida práctica para 1923

El Año en la Mano es libro indispensable - El Año en la Mano es el libro de consulta de todas las familias - El Año en la Mano es la reseña de todos los acontecimientos del año - El Año en la Mano regala a los compradores valiosos objetos - El Año en la Mano tiene participación a un billete entero de la Lotería de Navidad que puede tocarle 15.000.000 pesetas

El precio de EL AÑO EN LA MANO es

En rústica: pesetas 1'50 - Encuadernado: pesetas 2

EL NUEVO TENORIO

Drama de los Sres. BARTRINA y ARÚS

Precio de la Obra:

Pesetas 2'40

A viat

ALMANAC

L'Esquella de la Torratxa

La setmana que vé

Número extraordinari de "L'Esquella de la Torratxa" dedicat als morts

Preu: 30 cèntims

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

L'ACTUALITAT

—Per ara no hi ha tal vaga de bancs!